

FÖLDTALLÉR — FÖLDPENGO

ORTUTAY GYULA

M. Kir. KORMANYFÖTANÁCSOS, VEZÉRIGAZGATÓ
(MÁTÉSZALKA)

JAVASLATA

A

MAGYAR GAZDASÁGI VÁLSÁG
(INFLÁCIÓ NÉLKÜLI)
MEGSZÜNTETÉSE
TÁRGYÁBAN.

Mátészalka, 1931.

„Szatmár és Bereg”, Nyomdai és Lapkiadó R. T.
Horthy Miklós-utca 8.

Bevezetés.

Pár hónappal ezelőtt tervezetet dolgoztam ki a „Magyar gazdasági válság megszüntetésének útja” címen, amelyet folyó évi október hó első napjaiban nyilvánosságra is hoztam s amely azóta általánosan „földtallér” javaslat néven ismeretes.

A tervezet kiadása folytán az egész országból a levelek és kérdezősködések hatalmas tömegét kaptam és alkalmam nyílt arra is, hogy a tervezetet a legilletékesebb faktorok előtt előszóval is ismertethessem.

Ezek az ismertetések és a velük kapcsolatos hozzá-
szólások eredményei készítetnek arra, hogy tervezetemet valamivel részletesebb formában adjam ki s ebben már a belső árucseré forgalom lebonyolítására hivatott fizetési eszközt „földtallér” helyett inkább „földpengő”-nek nevezem. Ugyancsak előre bocsátom már itt is, amit bentebb részletesebben is kifejttek, hogy *a földpengő nem bankjegy, hanem csupán egy, a bankjegyeket helyettesítő fizetési eszköz, kizárólag a belső forgalom céljaira, amely a Magyar Nemzeti Bank pengő bankjegyeinek státuszát egyáltalán nem érinti, sőt lehetővé teszi még azt is, hogy a Magyar Nemzeti Bank mai deflációs pénzpolitikáját még az eddiginél is nagyobb mértékben folytathassa* és elősegíti azt a kívánatos törekvését is, hogy így a pengő bankjegyek értékét az aranypengő színvonalára emelhesse és azon még biztosabban tarthassa; *távol áll tehát az inflációnak még a gondolatától is*, E mellett azonban a mai deflációs pénzpolitikának különösen a mezőgazdasági ingatlanok és produktumokra gyakorolt árromboló hatását ellensúlyozza, gazdasági életünket új életre támasztja, az összes társadalmi osztályokat a magunk erejéből, külföldi kölcsön nélkül segíti meg a mezőgazdákon keresztül, a kamatterheket lecsökkenti, úgy a

földbirtokos-osztály, mint az iparosok és kereskedők anyagi összeroppanását megállítja, mindazok eredményes, olcsóbb és fokozottabb termelését megindítja, a munkanélküliséget megszünteti és külföldi kötelezettségeinknek teljesítését is lehetővé teszi.

Felfogásom szerint ugyanis hiába szanáljuk az államot takarékosággal és papiroson, a magángazdaság teherbíró képességén felüli adóemeléssel is, hiába szanáljuk a hitel-szervezeteket garancia bankok alapításával, hiába függesztjük fel az árveréseket, ha mezőgazdaságunk bajait alaposan nem gyógyítjuk meg, úgy a többi gazdasági és foglalkozási ágak is gyógyíthatatlanul maradnak, a romlás még fokozottabb és általánosabb lesz és a nélkülözésig vitt takarékoság és túl magas adóemelés a még valamennyire egészséges szervezeteket is elgyengíti.

A bentebb ismertett „földpengő” kitűnően és biztosan lenne fundálva és így ezerszer jobb megoldás lenne akár államjegyeknek, tehát tisztán jogparancson és nem anyagerővel nyugvó fizetési eszközök kibocsátásánál, akár pedig a mai állapotok fenntartásánál, amely a földpengő bevezetése nélkül pár hó előtt végromlást hozna, mert nemcsak a sorozatos anyagi összeomlásokat eredményezné, hanem a szovjet-pénzen izgatók munkáját is megkönnyítené, akik a legszélsőségesebb irányba iparkodnak terelni az önhibájukon kívül összeroppanó vagy munka nélkül maradt existenciákat.

Tervezetemet közgazdasági életünk egyik kitűnő nevű képviselője, Hegedűs Lóránt, a régi klasszikus közgazdasági iskolák dogmái alapján helytelenítette és a „Pesti Hírlap”-ban is támadta.

Ne vegye azonban rossz néven volt pénzügyminiszterünk, hogy én ennek dacára küzdök tervezetem megvalósításáért mindaddig, amíg ő ennél jobb tervezettel nem jön elő, amellyel gazdasági életünk bajait, a sorozatos összeomlásokat és a felénk express közeledő teljes gazdasági katasztrófát megállítani lehetne.

Nem elég ugyanis egy tervezetnek elfogult és komoly érvek helyett csak próféta jóslatokra alapított bírálata. Mély tisztelettel kérem tehát, kegyeskedjék egyidejűleg rámutatni egy „jobb” megoldásra s akkor ez az egész ország hálás lesz neki és én fogom a legboldogabban tűzbe dobni e kis munkámat.

Mindaddig azonban, míg ez meg nem történik, míg jobb megoldási lehetőség nincsen, addig én tisztelettel kérem

az általam javasolt megoldási lehetőség támogatását annyival is inkább, mert szent meggyőződésem, hogy *a mai állapotok között csakis így lehet haldokló gazdasági életünket, 40 milliárd nemzeti vagyont és nyolc millió magyar embert a szegénységtől és nyomortól megmenteni és mert valamit a legsürgősebben tenni kell, mielőtt odajutnánk, hogy már minden segítség késői lenne.*

Mátészalka, 1931. évi november hó 26-án,

Ortutay Gyula

I. Mai gazdasági helyzetünk.

A világháború, amelybe mi magyarok önhibánkon és akaraton kívül keveredtünk, s amelyből 1918-ban oly igazságtalanul megcsonkítva és kirabolva kerültünk ki, minden tőkénket megsemmisítette és így koldus-szegény ország lettünk.

Külföldi kölcsönök.

Gazdasági életünk újjáépíthetésére Amerika és Franciaország kölcsönére szorultunk, akik a világ összes aranykészleteinek $\frac{3}{4}$ részét maguknál halmozták fel, s így a világ bankárjaivá lettek. — Egyetlen ország sem kaphat máshol kölcsönt, mint egyedül tőlük, ők pedig a nagyon is busásan számított kamatokkal, amelyekhez a magyar kölcsönöknél még a rizikós prémiumot is hozzászámították, nem csak minden munkánknak és jólétünknek lettek vámszedői, hanem kölcsöneikkel valósággal elvették függetlenségünket és szabadságunkat is.

Hosszú lejáratú, olcsó kamatú hitelek helyett csak rövid lejáratú és drága kamatú hiteleket kaptunk, amelyek legnagyobb részét olyan improduktív módon használtuk fel, hogy azok az ország termelékenységét alig növelték, aranyat az országba nem hoztak, s így csak deficitünk növekedett, mert a kölcsönöket és azok kamatait is újabb és újabb rövid lejáratú kölcsönökből fedeztük.

Eladósodás.

Hogy újabb kölcsönöket kaphassunk, a kamatlábat a világszint felett kellett tartanunk, amivel azonban a belföldi termelés versenyképessége szűnt meg, fizetési mérlegünk passzív lett, eladósodásunk folyamata állandó jellegré várt és mind súlyosabbá vált és halálos biztonsággal indulunk meg a nyomorba vezető úton, állandóan csak újabb és újabb külföldi kölcsönökből tengetve országunk életét.

Nemcsak kivitelünk akadt meg, hanem a könnyen szerzett magas kamatú külföldi kölcsönök egy részét külföldi áruk vásárlására is fordítottuk, ami fizetési mérlegünk passzív saldóját még nagyobbá tette.

Államháztartás.

Az állam sem takarékoskodott és ezért az ország lakosaitól mind nagyobb és nagyobb áldozatokat követelt, amelyek messze felülmúlták az ország népének teherbíró képességét, a súlyos adókat és közterheket fizetni nem tudták és így az államháztartás mérlege is deficitessé vált.

Mezőgazdaságunk bajai.

A mezőgazdaság a magas adó- és kamatterheket nem bírta, s így a magyar gazda munkája megszűnt jövedelmező foglalkozás lenni. — Az alacsony terményárak a súlyos köz- és kamatterhekekkel növelt termelési költségeket sem fedezték és így a gazdák a maguk és családjaik megélhetési költségeit, az adókat és kamatokat, a sokszor hangoztatott többtermelési rendszerre való áttéréssel kapcsolatos kiadásait (traktorok és más gépek, műtrágya stb. vásárlások) tiszta jövedelem hiányában mind újabb és újabb hitelek igénybevételéből, tehát adósságok csinálásából fedezték, s így eladósodásuk a leggyorsabb tempót vette fel.

Kölcsöneink felmondása.

Ilyen előzmények után következett be a rövid lejáratú külföldi kölcsönök felmondása, amikor is egyszerre kitűnt, hogy fizetéseképtelenek vagyunk oly mértékben, hogy nemcsak a kölcsönök tőke-összegeit, de még azok kamatait sem tudjuk ezidőszerint fizetni.

A külföldi kölcsönök felmondása mindezen bajokat még tetőzte.

A fővárosi nagy pénzüintézetek, amelyek a külföldi kölcsönöknél szintén érdekelve vannak, azok felmondásakor minden új kölcsön folyósítását nyomban beszüntették, s azóta is iparkodnak kihelyezéseik bevonásával a külföldi kölcsönök visszafizetésére felkészülni.

A vidéki pénzüintézetek nagyobb visszafizetésekre köteleztettek, és úgy emiatt, mint a betétek kifizetésére, adósaiktól szintén tekintélyesebb tőketörlesztéseket követeltek.

Hitelviszonyaink.

Az új hitelnyújtások megszűnte és a régi hitelek lehető bevonása folytán leálltak a gyárak, minden vonalon megkezdődtek a leépítések és a munkanélküliek száma ijesztő mértékben nap-nap mellett növekszik.

De minden hitelfolyósíthatás megszűnése legelső sorban és legközvetlenebbül *a vidéki pénzintézeteken kívül a magyar gazdákat sújtotta*. — Miután újabb hitelekhez nem juthattak, a gazdaságok nem jövedelmeznek, s a folyton szaporodó adó- és kamatterhek rendezésére már utolsó terménykészletüket is eladták, sőt sok gazda már gazdasági felszerelése egy részét is értékesítette és elfizette, mind többen kényszerültek a kamatfizetésre szükséges összegek hiányában *váltókölcsöneik prolongálását is beszüntetni* «s kitenni magukat a perlésekkel járó sok kellemetlenségnek és költségnek..

Természetes, hogy a gazdák mindennemű vásárlásaikat is beszüntették. — Nem tudják fizetni a kereskedők és iparosoknál fennálló régi tartozásaikat sem, ami viszont azok válságát szélesítette tovább annyival is inkább, mert a gazdákon kívül a tisztviselőtársadalom sem eléggé vásárlóképes többé a szanalás követte fizetés-leszállítások és egyéb áldozatok miatt.

Az ipar- és kereskedelem pangása.

De nem képes teljesíteni fizetési kötelezettségeit *a kereskedő és iparos sem*, mert a negyedére és ötödére csapant forgalomból származó kis bevételeiből a régi árutartozásokat és új áru vásárlásokat fedezni képtelenség.

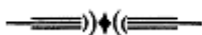
Gazda, kereskedő és iparos egyaránt nyomorról és kétségbeesésről, megpróbáltatásokról és küzdelmekről beszél, amelyek már az ember idegeit tépik és velük nélkülöznek a szellemi munkások, a köz- és magántisztviselők, akik szintén már csak *a létminimum alsó határáig csökkentett fizetésből* tengődnek.

A segítség eddigi módjai.

Az állam mindenekelőtt iparkodott az államháztartás mérlegének egyensúlyát helyreállítani. — Bekövetkezett tehát az adók és illetékek emelésének, a fizetések és kiadások lecsökkentésének végtelen sora, — amik által papíron ez az egyensúly többé-kevésbé helyre is állott, de félős, hogy a valóságban nem lesznek behajthatók azok, az adózók teherbíró képességét meghaladó terhek, annál kevésbé, mert a mai gazdasági válság súlya alatt, amelyet ezek a felemelt közterhek is fokoznak, a vállalatok egész sora fog összeomlani.

A kormány a boletta átmeneti fenntartásán kívül a gazdák segítségére sietett olyképen, hogy *a szedhető kama-*

tok maximumát 12 százalékban állapította meg és a gazdák elleni árverések megtarthatását 1 évre megakadályozta. — Ezek az intézkedések azonban a gazdákon nem segítenek, mert a 12 százalékos kamat ép oly kibírhatalan teher a számukra, mint a 13'5 százalék volt, s a földteherrendezési eljárás folytán élvezett moratórium a gazdák hajléktalanná válását csak kitolja esy esztendőre. A földpengő bevezetése volna tehát a gazdák földteherrendezésének oly legegyszerűbb módja, amely őket megsegíthetné és a nyomasztó váltságból kivezetné.

II. A kibontakozás útja.

Az államháztartás mérlege most már a súlyos áldozatokkal úgy ahogy egyensúlyba jut, most már az államnak legfőbb feladata egyrészt ennek az egyensúlynak további tartása a legnagyobb fokú takarékoskodás által, de arra törekedve: bevételei ne az emberek nélkülözései és legegységibb szükségleteikről való lemondás árán haladják meg kiadásait, mert ez az állapot sokáig kibíratatlan lenne.

Olyan helyzetet kell tehát teremteni, hogy a mai tulterhek és tuláldozatok, amelyeket az ország lakosainak hozniok kellett, fokozatosan és mielőbb lecsökkentessenek.

Új feladatok.

Legelső teendőnk mindenesetre külföldi hitelezőinkkel való leggyorsabb megegyezés.

A megegyezés első pontja csak az lehet, amit legjobb nevű politikusaink is talán kivétel nélkül ajánlanak, hogy *külföldi kötelezettségeink teljesítésére, még pedig nemcsak a rövid lejáratú kölcsöntőkék, hanem azok kamatainak fizetésére is két-három évi moratóriumot kérjünk.*

Meg kell értetnünk külföldi hitelezőinkkel, hogy mi igenis becsületesen fizetni akarunk és fizetni fogunk is, azonban nagyon megváltozott gazdasági viszonyaink folytán, amikor a búza ára 28-30 pengőről 12 pengőre esett le, amikor 20 P egy csikó, 8 pengő egy pár bárány és 80 fillér egy pár csirke, s az arany értéke pedig, amelyben fizetnünk kellene, 50 százalékkal már is felemelkedett, momentán fizetést teljesíteni képtelenek vagyunk. A mi jogos és indokolt kérésünk tehát csak az lehet, hogy *2-3 évig semmit se kelljen fizetnünk*, azután pedig az összes drága kamatú rövid lejáratú tartozásunk sokkal olcsóbb kamatú és hosszú lejáratú kölcsönné alakíttassék át. Meg kell értetnünk a külföldi hitelezőkkel, hogy nekünk időre van szükségünk, hogy magunkhoz térhessünk, hogy a termelést és a gyárainkat újból megindíthassuk, hogy életet és erőt öntsünk mezőgazdaságunkba, iparunkba és kereskedelmünkbe egyaránt, így egy kis tőkét gyűjthessünk, amit nekik szánunk, nekik gyűjtünk, tehát nekik akarunk a moratórium

ideje alatt is dolgozni, addig is minden biztosítékot meg akarunk adni.

Fizessünk áruval!

A második és legfőbb pont, hogy rá kell bírunk külföldi hitelezőinket arra, hogy tőlünk addig is, míg másként fizetni tudunk, fizetésképpen *fogadják el arany helyett, (amivel nem rendelkezünk) a mi mezőgazdaságunk, iparunk és kereskedelmünk produktumait*, mert ez az egyetlen, amivel fizetni tudunk majd, hiszen az arany-készletek Amerikában és Franciaországban az ő trezorjaikban vannak, s ami kicsi aranyunk nekünk volt, azt már rég elvitték kamatokban és rizikós prémiumokban tőlünk, mi tehát csak azzal fizethetünk, amink van, és nem azzal, amink nincs.

Nekünk ma már az egyetlen aranyunk az az alap, amelyet a Magyar Nemzeti Bank őriz pengő bankjegyeink fedezeteképpen, amely azonban szintén nem a mi kincsünk, mert hiszen az is drága kamatú külföldi kölcsönből származik és így tulajdonképpen azzal is tartozunk.

Lehetetlen, hogy a külföld egy ily szegény és tönkrement adóstól, mint aminő mi vagyunk, el ne fogadja fizetésképpen mezőgazdaságunk, iparunk és kereskedelmünk minden munkájának eredményét, hiszen mást ennél a legjobb esetben és semmi módon sem kaphat, ez az a maximum, amit ma egy becsületes és fizetni akaró koldus-szegény adós ország csak nyújthat.

Gazdasági program.

Hogy azonban 2-3 év múlva is becsülettel teljesíthessük kötelezettségeinket, ahhoz a legfeltétlenebbül szükséges az is, hogy a legsürgősebben az egész gazdasági életünkre kiterjedő nagyvonalú programot dolgozzunk ki, amelynek két legfőbb pontja *a takarékoság és munka* legyen és ezt a programot a moratórium 2-3 esztendeje alatt meg is valósítsuk, hogy okszerűen termelni, exportálni és fizetési kötelezettségeink teljesítésére tőkét gyűjteni tudjunk.

Szükséges tehát, hogy úgy a mezőgazdasági, mint az ipari és kereskedelmi termelés az export-lehetőségek figyelembevételével központilag, prémiumos eszközökkel is irányíttassék, hogy minden gazda és gyáros összefogva dolgozzék a bajba jutott ország megmentésén és olyasmiket produkáljon, amiknek külföldi értékesítése leginkább lehetséges, hogy így a kivitel fokozásával és a behozatal csökkentésével, ami-

vel együttjár a tőke-képződés, a munkaalkalmak és egyetememes jólét növekedése is, kereskedelmi mérlegünk aktív szaldót nyerjen.

Az aktív kereskedelmi és fizetési mérlegnek ugyanis mindent felülmúló, alapvető fontossága van.

Kívánatos tehát, hogy minél többet termeljünk, termelésünket ne magunk fogyasszuk el, hanem az általunk termelt feleslegek külföldi értékesítésével minél több aranyhoz juthassunk, behozatalunknak pedig egyedül az oly feldolgozandó *nyersanyagokra* kell korlátozódnia, amelyekkel ország kellő mennyiségben nem rendelkezik.

Magyar áru vásárlása.

A külföldi áruk behozatala ugyanis valóságos merénylet az ország közgazdasága ellen s így még az esetben is tilos, ha az netán minőségileg néha jobb is, mint a magyar gyártmány, mert a külföldi áruért a külföldre fizetett arany a magyar tőkeképződést, a munkaalkalmak és jólét kifejlődését akadályozza meg s ezek helyett teljes elszegényedésre, a belföldi üzemek bezárására, munkanélküliségre, nyomorra vezet és passzív kereskedelmi mérleget eredményez.

Főfeladatunk tehát a munka, és ezután a legnagyobb fokú takarékoskodás úgy közgazdasági, mint államháztartási vonatkozásban is.

Új pénzügypolitikai irányzat.

A termelési készség és tudás nálunk kétségtelenül meg van, azonban hiányzik hozzá egyenlőre a tőke és akadályozza a termelési hitelek teljes hiánya.

Hogy azonban az országban a termelés megindulhasson, a mai hitel és bizalmi krízis is megszűnjön, ahhoz okvetlenül szükséges, hogy a mai, *már túlságba vitt deflációs pénzügypolitikát megszüntessük* és alacsony kamatú és kellő mennyiségű pénzeszköznek a gazdasági élet vérkeringésébe vitele által is a termelést és tőkeképződést lehetővé tegyük.

Ugyanis az általános gazdasági válság és a kétségtelenül nagy tőkehiány mellett nagyon erősen súlyosbítja a mi helyzetünket az, hogy mindössze *350-360 millió pengő bankjegyük* van forgalomban, (ebből is egy rész külföldön, nem kis rész a falusi nép ládáiban elrejtve) amely élénkebb gazdasági élet mellett még az effektív áruforgalmi szükségletet sem elégítheti ki, s hogy forgó tőke oly magas kamat

mellett szerezhető csak meg, hogy azt sem mezőgazdaságunk, sem iparunk és kereskedelmünk jövedelmezően felhasználni nem tudja.

Ma az a helyzet, hogy a túlságba vitt deflációs politikával megóvtuk ugyan pénzünk belföldi vásárló erejét és megmentettük a magángazdaságot az infláció súlyosan káros, pusztító következményei elől, de viszont beletaszítottuk e helyett a deflációs politika hasonló súlyosan veszedelmes, pusztító következményeibe, közte *a hitel teljes hiányába*, amely elzárta az élet-lehetőségeket, megölte a vállalkozási kedvet, megbénította teljesen a termelést és fogyasztást. — Az e mellett állandósított magas kamat pedig a legtöbb foglalkozási ág, de főleg a mezőgazdaság rentabilitását alapjaiban semmisítette meg.

Bankjegy-hiány.

A bankjegy-hiány gazdasági életünkre bénítólag hat. Ha összehasonlítást teszünk a régi osztrák-magyar bank háború előtti bankjegyforgalmával, úgy könnyen kiszámíthatjuk, hogy csonka Magyarország mai területén legalább 700 millió pengő értékű bankjegyet tartott az osztrák-magyar bank forgalomban, ami a mai bankjegy forgalomnak körülbelül kétszerese volt, pedig az osztrák-magyar bankot a háború előtt nem lehetett inflációs politikával vádolni. Tudom nagyon jól, hogy klasszikus közgazdászaink minden olyan tervet, amely a bankjegy-forgalom bármely mérvű felemelésével jár, ab ovo elleneznek és azt hangoztatják, hogy a mai 350 millió pengő bankjegy is elég az áruforgalom lebonyolítására továbbá, hogy nekünk *nem pénzre, hanem tőkére van szükségünk*.

Az tény, hogy nekünk a tőkére lenne a legnagyobb szükségünk, hiszen, ha bármennyi bankjegy kerülne is forgalomba, mi akkor is teljes tőkeszegénységben élő ország lennénk, azonban kérdem, hogy lehetne nekünk tőkéhez jutni valaha is, ha gazdasági életünk kihalt, ha gyáraink állanak, a termelés szünetel, külföldi tőkét kölcsön sem kapunk, ha a munkástömegek a népkonyhákon élelmeztetnek és így óvatnak meg az éhenhalástól ?

Tőkeképzés.

Tisztán a takarékoskodás rajtunk már nem segít, mert már nincsen miből takarékoskodnunk, de ha bármennyire fokoznánk is a takarékoskodást egészen a legnagyobb nél-

külözésig és koplalásig is, egészen bizonyos, hogy ez esetben is sokkal hamarabb ér el bennünket a végpusztulás, mint a tisztán takarékoskodásból várható tőkeképződés révén remélhető javulás.

Arról sem lehet szó, hogy olcsó külföldi kölcsönt kapjunk és annak gyümölcsöző befektetése útján jussunk kamatkülönbözet alakjában tőkéhez, mert hiszen külföldi kölcsönt semmiféle feltétel mellett sem kaphatunk. Amikor még kapunk, akkor is sokkal magasabb kamat mellett kaptuk azt, mint aminőt vállalkozásaink hozadéka eredményezett.

Nekünk pedig termelnünk és exportálnunk kell, mert a hiányzó arany mennyiséget csakis a termelés és export fokozásával teremthetjük elő.

Ha külföldi tartozásaink fizetésére nem áll elegendő arany rendelkezésünkre, mint ahogy nem is áll, akkor hiába minden hősies erőfeszítés és áldozatokkal kiegyensúlyozott budget is, mert az arany utáni hajsza emeli annak árát és valutánknak is ennek folytán kell romlania.

Azonban hogyan termelhessünk, hogyan működjenek e gyáraink, midőn forgó tőkénk nincsen?

Pénzeszközeink szaporítása.

Nekünk pénzeszközeink mérsékelt és korlátozott megszorításával kell termelnünk és így a termelések folytán és export útján tőkeképződést is elősegítenünk és megkezdünk.

Megoldás lenne tehát némileg a Magyar Nemzeti Bank mai 350-360 millió pengő bankjegy forgalmának megfelelő aranyfedezet szerzésével legalább 700 millió pengőre való felemelése és e bankjegymennyiségnek a belföldi termelés első sorban a hazai mezőgazdaság megsegítésére, tehát produktív célokra való forgalomba hozatala és a bankrátának egyidejűleg 4 százalékra való leszállítása. Ehhez azonban szükséges lenne, hogy a Magyar Nemzeti Bank megfelelő aranyfedezethez jusson, ami külföldi kölcsön alakjában jelenleg kizárt.

Infláció.

A fedezet nélküli bankjegy kibocsátás bűn lenne, mert sok becsületes és fáradságos munkával, nélkülözéssel és takarékosággal szerzett vagyont semmisítene meg és minden újabb tőkeképződést évtizedekre meggátolna.

Ily körülmények között talán lehetséges volna egy

oly országos mozgalom indítása, hogy *arany és drágakő ékszereinket adjuk át a Magyar Nemzeti Banknak a fülbevalótól a jeggyűrűig, amelynek rendes értékét a Magyar Nemzeti Bank pengőbankjegyekkel meg is fizethetné s így válna lehetségessé az arany vételár többszörösének megfelelő újabb bankjegy-kibocsájtás.*

Bankráta leszállítás.

De persze segítséget ez a megoldás is csak az esetre jelentene, ha egyidejűleg a bankráta 4 százalékra leszállítatnák, ami annál indokoltabb lenne, mert hiszen a pengőkiviteli tilalom és kötött deviza-gazdálkodás és a pénz kivitelének megakadályozására szolgáló büntetőjogi rendelkezések mellett úgy sincsen szükség arra, hogy „valuta-védelmi” okokból a mai magas bankráta fenntartassák, amely végeredményben 12 százalékos pénzt jelent az adós publikumnak. A mezőgazdaság ugyanis ily drága kamatú pénzt haszonnal befektetni nem tudhat, az ilyen csak anyagi romlásba viszi, mert arra feltétlenül ráfizet. Ha tehát a Magyar Nemzeti Bank akár ajándékba kapná is a további pengőbankjegyek kibocsájtására szükséges aranyat, de a bankrátát a minimumra le nem szállítaná, úgy a gazdasági életen segítve nem lenne.

Új fizetési eszköz.

Ha azonban akár a bankjegy-kibocsájtás céljaira szükséges aranyfedezet megszerzése, akár a bankráta 4 százalékra való leszállítása bármely okból lehetetlen volna, úgy egészen logikus, hogy ily körülmények között belső gazdasági életünk szükségletének kielégítésére és fellendítésére, tehát *kizárólag a belföldi forgalom számára más módon, de mindenestre a legjobban és legbiztosabban fedezett, a pengőbankjegyet helyettesítő fizetési eszközt kell kibocsátanunk, de olyképen, hogy az ezután inkább csak a nemzetközi kereskedelem céljaira és még a mainál is kisebb mennyiségben forgalomban maradó arünyfedezetű pengőpénzünk értékét ne csak ne rontsuk, hanem még igen jelentős mértékben szilárdítsuk, alátámasszuk és biztosítsuk.* Erre a célra arany hiányában a mi legdrágább kincsünket, a magyar földet kellene választanunk, a földfedezetű fizetési eszközök kibocsájtására egy új intézményt kellene létesítenünk, akár részvénytársasági, akár szövetkezeti alapon.

Magyar Nemzeti Föld- hitelbank.

Azért látszik helyesebbnek ily intézmény létesítése, mert

1. a Magyar Nemzeti Bank aranyfedezetű pengőbankjegyei is, bár csak a külkereskedelem lebonyolítására, de mégis forgalomban maradnának,

2. mert a jelen esetben a leggyorsabb segítségre lenne már szükségünk, melyet hosszabb külföldi tárgyalások sem előzhetnének meg,

3. mert a földfedezetű pengő kibocsájtása és forgalomban tartása az alábbiak szerint csak átmeneti időre, kiegészítésként szükséges lenne,

4. mert a Magyar Nemzeti Bankot és annak arany-pengő bankjegyét semmiféle esetleges külföldi támadásnak kitenni nem szabadna,

5. mert a Magyar Nemzeti Bank kamatrátáját sokszor csak valutavédelmi, vagy a külföldi bankrátákhoz való előzékeny alkalmazkodásból kénytelen magasabban tartani, a földpengő kölcsönök kamata azonban állandóan fix 4 vagy 5 százalék lenne.

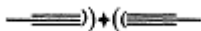
De nem volna célravezető a pénzügyminisztérium egyik osztálya által sem végeztetni a lebonyolítást, mert itt van már a huszonegyedik óra, amelyben teljes gazdasági összeomlásunk még elkerülhető. Hogy tehát a segítség el ne késsen, a kölcsönök folyósításának és a folyósíthatás teletkönyvi akadályai elhárításának oly gyorsasággal kellene történnie, hogy erre a célra sokkal alkalmasabb egy banki intézmény, mint egy nehézkesebb hivatalos apparátus.

A segítség módja.

Miután pedig Magyarország elsősorban agrár-állam, az összes foglalkozási ágak megsegítésének elsősorban a gazdaságtársadalmon keresztül kellene történnie az adóterhek méltányos csökkentésén kívül főleg az által, hogy gazdáinkat olcsó, 4-5 százaléknál nem drágább kamatú és hosszú lejáratú kölcsönhöz juttassuk.

Az én tervezetem éppen abban különbözik minden más hasonló tervezettől, hogy nem csak a fizetési eszközöknek, bár a legkitűnőbb, legelpusztíthatatlanabb, legállandóbb, és legbiztosabb fedezet melletti mérsékelt szaporítását célozza, hanem ezzel egyidejűleg a gazdaságtársadalom *kamat-terheinek 4-5 százalékra való lecsökkentését is*, mert az a meggyőződésem, hogy amelyik gazda ennél drágább köl-

csont használ, az feltétlenül és feltartóztathatatlanul halad az anyagi romlás útján s csupán a haladási sebessége függ attól, hogy birtoka nagyságához és értékéhez viszonyítva több vagy kevesebb összegű drága kölcsönt vesz igénybe. A második előnye a tervezetnek, hogy mindezt *a magunk erejéből, súlyosabb áldozatok és külföldi segítség nélkül* és ami a legfontosabb, mégis infláció nélkül érjük el.

III. Szanálási tervezet.

Nézetem szerint megalakítandó lenne egy új intézmény, *Magyar Nemzeti Földhitelbank* vagy más címen, részvénytársasági vagy esetleg szövetkezeti alapon.

Ez az intézmény a Magyar Nemzeti Banknak ezután kizárólag külkereskedelmi célokra használt aranyfedezetű pengő bankjegyei helyett a *belföldi pénzforgalom lebonyolítására* földtallérnak vagy esetleg földpengőnek nevezett fizetési eszközöket bocsájtana ki, amelyek biztos fedezetét a magyar föld képezné.

Ha ezt a fizetési eszközt földpengőnek nevezzük, úgy annak *értéke rendeleti úton és változatlanul egy aranypengőben fixíroztatnák*, úgy hogy semmiféle diszparitás az aranypengő és a földpengő között elő nem állhatna.

Kölcsön-nyújtás földbirtokokra.

A Magyar Nemzeti Földhitelbank működési köre kizárólag az volna, hogy *fennállása első két esztendejében magyarországi földbirtokokra I. helyi zálogjog bekebelezés mellett 10 évi időtartamra a kataszteri tisztajövedelem legfeljebb húszszorosáig*, vagyis a mai bankszerű érték egyharmadáig terjedhető kölcsönöket nyújtana *évi 4-5 százalék kamat mellett*. Ha tehát pl egy 500 kái holdas jöminőségű földbirtok kataszteri tisztajövedelme (à 10 K) 5000 K lenne, úgy arra 100.000 földpengő (megfelel 100.000 aranypengőnek, kai holdanként tehát 200 aranypengőnek) kölcsönt nyújtana 10 év múlva lejáró kötvény ellenében. E zálogjog alapján tehát 100.000 földpengő volna kibocsátható. Az első évi kamat összesen 4-5000 földpengő, a kölcsön folyósításakor azonnal levonásba hozatnék, a későbbi évek kamatai pedig félévenként előre kerülnének egyenlítésre. így a fenti példában említett középbirtokos a mai 12 százalékos kamattal szemben is évi 7-8000 aranypengőt takarítana meg kamatban.

A bank működési ideje.

Miután két év alatt ezt az előnyös kölcsönt minden

arra reflektáló kis-, közép- és nagybirtokos is igénybeveheti, a Földhitelbank aktív működése egyelőre csak két évre kontempláltnak és a harmadik évtől kezdve működése redukált számú tisztviselő-karral már csak a kamatok, illetve a kölcsönök beszedésére terjedne. Miután pedig a második évben folyósított 10 éves kölcsönök is a Földhitelbank létének 12-ik évében esedékesek volnának, ez az intézmény összesen 12 évre volna létesítendő.

A kölcsönök visszafizetése.

A kölcsönök 10 év utáni visszafizetése különösebb nehézségekkel nem járhatna és újabb pénzszűkét nem idézhetne elő, mert minden emberi számítás szerint azon 10 év alatt, amelyre tervezetem szerint a földpengők forgalomba kerülnének, a gazdasági viszonyok épen a földpengők kibocsátásával elősegített tőkeképződés és ennek nyomában járó általános gazdasági fellendülés, a kamat és adóterhek természetes csökkenése folytán annyira javulnának, hogy akkorra a Magyar Nemzeti Banknak bizonyosan módjában lesz már a földpengők bevonásával keletkező pénzhiányt a szabályszerű fedezettel bíró megfelelő mennyiségű pengő-bankjegyek kiadásával pótolni.

Ha pedig ez az intézkedés az akkori viszonyok mellett is még bármi okból nehézségekbe ütköznék, úgy semmi esetre sem lehetne legyőzhetetlen akadálya annak, hogy a Magyar Nemzeti Földhitelbank földpengő kölcsönei további pár évre prolongáltassanak.

Lehet, hogy a földpengőnek a Földhitelbank általi kibocsátása talán a Magyar Nemzeti Bank koncessziójába ütköznék, mégis annak bevezetését annyi fontos érdek és ezek között nem utolsó sorban a Magyar Nemzeti Bank érdeke is kívánja, hogy így ez az egyetlen nehézség, különösen akkor, midőn a földpengő-kibocsátás tekintetében mindössze csak két évi átmeneti időről van szó, azt hiszem elíminálható lenne.

Földpengő.

A földpengő elsőhelyi bekebelezéssel biztosított *kamatmentes záloglevélnek* vagy oly *váltónak* tekintendő, amelynek *bonitását nem kell vizsgálnunk*, nyugodtan fogadhatjuk azt el aranypengő értékben és aranypengő helyett, mert maga az a tény, hogy a Magyar Nemzeti Földhitelbank

által forgalomba hozott, biztosít mindenkit arról, hogy a magyarországi földbirtokra első helyen eszközölt zálogjog bekebelezéssel primán van biztosítva.

Az ilyen fizetési eszköz eddig sem volt egészen szokatlan és ismeretlen dolog. A legtöbb bankjegy-kibocsájtó intézet azon célból, hogy kevesebb bankjeggyel tudja a hitelszükségletet kielégíteni, eddig is megkívánta, hogy a váltók ne csak a hitel, hanem minél nagyobb mértékben a fizetési eszköz szerepét is betöltsék. Éppen ezért a jegybankok nem igen vásároltak váltókat közvetlenül a kibocsátóktól, hanem ezeknek azt a gyakorlatot kellett követniök, hogy *fizetésképen* a szállító nagykereskedőknek, azok pedig a váltókat forgatmányaikkal a gyáraknak juttatták el ugyancsak fizetésképen. A váltók végül a gyáraktól a bankokhoz kerülnek.

A cél tehát eddig is az volt, hogy a váltó, mint fizetési eszköz is szerepeljen és mint ilyen minél több kézen menjen keresztül.

Amikor tehát a földpengőt behozzuk, akkor tulajdonképpen azt tesszük, hogy a belsőforgalom lebonyolítására a Magyar Nemzeti Bank pengőbankjegyei helyett *elsőhelyi bekebelezéssel fedezett prima váltókat* vagy ha úgy tetszik, kamatmentes zálogleveleket hozunk forgalomba, mint a pengőt helyettesítő és pótló fizetési eszközt.

A Magyar Nemzeti Föld- hitelbank szervezete.

A Magyar Nemzeti Földhitelbank alaptőkéje *40 millió aranypengő* lehetne.

Ha a részvényeknek nagyobb, 14-15 százalék jövedelmezőséget helyezünk kilátásba, ami aggodalom nélkül biztosítható is volna, mint a későbbiekből kitűnik, úgy a részvényeknek lelkes és sokszoros túljegyzése valószínűnek látszik. Ez a körülmény azért birna fontossággal, mert a részvényekért való tülekedés olyan morális atmoszférát teremtené, hogy ma, amikor a legerősebbnek hitt külföldi valuták iránt is megingott a bizalom, ezeket a földpengőket a legnagyobb bizalommal fogadná a gazdasági élet.

De egyszerűsíteni és biztosítani lehetne *a részvényjegyzést* oly módon is, hogy a kölcsönök folyósítását a kölcsön-összeg 5 százalékának megfelelő részvényjegyzéshez lehetne kötni, amikor is inkább a szövetkezeti alapon való megalakulás látszana praktikusabbnak, így ez esetben az üz-

letrésztőke összehozása és befizetése a kölcsönök nyújtásával kapcsolatban történne olyképen, hogy minden kölcsönösszeg 5 százaléka részvényjegyzésre vonatnék le, így az alábbiak szerint a tervezett 800 millió földpengő kibocsátásával a 40 millió alaptőke vagy üzletrésztőke begyűlne. Az *alaptőke* az első 10 évben pénzügyintézeteknél helyeztetnék el gyümölcsözésre s a kamatok tőkésítésével gyarapodhatna, miután az alaptőkéből igénybevételre csak 10 év után a kölcsönök beszedésénél kerülhetne sor, ha netán vagy másik kölcsön behajtása a jelzálogul szolgáló ingatlanak a kataszteri tiszta jövedelem húszszorosának megfelelő áron való megvásárlásával járna, amely eset azonban alig képzelhető el

A kibocsátható földpengő mennyisége.

A kibocsátható földpengő mennyisége olymódon lenne korlátozandó, hogy minden, a kölcsönért jelentkező földbirtok hitelígyénye a kataszteri tiszta jövedelem húszszorosának megfelelő összegig kerülhetne kielégítésre. Miután Magyarország összes szántóföldi területe cca 16 millió kat. hold, feltehető, hogy cca 10 millió kat. hold venné igénybe két év alatt a kölcsönt, amely esetben, ha az átlagos kataszteri tiszta jövedelmet 4 pengőnek vesszük fel, úgy cca 800 millió aranypengőnek megfelelő *800 millió földpengő kölcsön* kerülhetne két év alatt folyósításra, illetve annyi földpengő volna forgalomba hozható.

Ha tehát feltesszük, hogy 800 millió földpengő kerülne összesen folyósításra, úgy az évi kamatbevétel 4 százalékos kamatozással 32 millió pengő lenne, amiből méltányos volna osztalékra fordítani egyhatod részt, tehát 5,333.333 pengőt, ami cca 13.3 százalékos osztalékot jelentene s az évi mérleg kb. így alakulna:

Évi kamatbevétel		32,000.000 P
ebből részvényeseknek osztalék	5,333.333 P	
üzleti és regie költségekre, jótékonycélu stb. kiadásokra előirányozható a kamatbevétel egytized része	3,200.000 P	8,533.333 P
maradna tehát évenként feleslegül és tartalékul		23,466.667 P
amely minden évben szintén pénzügyintézeteknél kerülne gyümölcsöző betétként elhelyezésre.		

Ha tehát a 10 év utáni vagyoni állapotot vizsgáljuk, úgy kiszámítható, hogy évi 4 százalékos kamatozással az intézet állományai lennének:

1, az eredeti 40 millió pengő alap- tőke a 10 évi 4 százalékos kamattal	P 59,209.769'—
2. a 10 év alatt évenként tartalé- kolt P 23,466.667— a 4 százalékos idő- közi tőkésített kamatokkal	P 281,742.346 —
Összesen:	P 340,952.114 —

Ebből az összegből az üzletrészek névértékben való visszavásárlására fordíthatna 40 millió pengő és így maradna *feleslegül* mintegy 300 millió pengő, amely akár teljes egészében az államot illethetné, mely ily módon egy igen hatalmas bevételhez jutna, amiből esetleg a hadikölcsönök valorizálása is megoldható lenne. — Természetesen szó lehetne arról is, hogy ebből az összegből a részvényesek is részesíttessenek.

Ha pedig netán 5 százalékos kamattal mellett kerülnének a földpengő kölcsönök kibocsájtásra, úgy az 5-ik százalékos kamattal, tehát évi 8,000.000 földpengő évenként szintén az államnak volna átengedhető.

A földpengő bankjegyek abban az arányban, ahogy visszafizettetnek, *bevonandók és megsemmisítendőek volnának.*

A földpengő fedezete.

Tekintettel arra, hogy a földbirtok minimális értékének a kataszteri tiszta jövedelem hatvanszorosa tekinthető, s hogy így a kataszteri tiszta jövedelem maximálisan húszszorosaig terjedhető zálogjogokkal a földpengők *háromszorosan, tehát abszolút biztosan lennének fedezve*, ezek a földpengők bármely állam bankjegyeinél is jobban volnának fundálva s így teljes bizalomnak örvendenének.

Fokozná még a földpengők fedezetét a 40 millió aranypengőnek megfelelő alaptőke is.

Szóvátétetett ezen tervezetnek az agrár-block albizottságában való tárgyalása alkalmával az a körülmény, hogy a fentiek szerint járva el, tulajdonképpen *a földpengőknek úgy a kibocsájtási, mint a kihitelezési fedezete egy és ugyanaz a zálogjog lenne*, amely a kölcsönt felvevő birtokosok ingatlanaira nyer bekebelezést, s az alaptőke, a tartalékok, melyek az intézmény felállításakor 40 millió aranypengőt tennének ki, a 10 év alatt cca 340 millió pengőre emelked-

nének, tulajdonképen csak *superfedezetet* képeznének a földpengőkre.

Ugyanakkor felvetődött az a kérdés is, hogy vajjon nem lenne-e helyesebb az összes állami és korona-uradalmit esetleg hitbizományi és egyházi birtokokra is bekebeleztetni, egy több száz milliós zálogjogot, amely kibocsátási fedezei túl szolgálna a földpengőknek és a kölcsönt felvevők birtokára a kataszteri tiszta jövedelem húszszorosáig bekebelezendő zálogjog ez esetben csak külön kihitelezési fedezete képezne.

Azonban eltekintve attól, hogy az állam külföldi hitelezői, akiktől a fizetések teljesítésére *moratóriumot* vagyunk kénytelenek kérni, valószínűleg nyomatékosan tennék kifogás tárgyává, hogy a nekik adós állam ingatlanait más célra kösse le továbbá, hogy méltánytalan és igazságtalan lenne a hitbizományok és egyházi földek érintése és mindez sok zavarra adna okot, nincsen ezen külön zálogjog bekebelezésre azért sem szükség, mert a kihitelezés és kibocsátás egy és ugyanazon zálogjoggal is biztosítható.

Mindössze annyi a különbség, hogy ha valamely adós a földpengő kölcsönét törlesztette, vagy visszafizette, úgy az esetben a zálogjog törlésével úgy a kibocsátási, mint a kihitelezési fedezet is megszűnván, a törlesztés, vagy visszafizetés útján a Magyar Nemzeti Földhitelbankhoz visszakerült földpengők azonnal meg is semmisítendőek, míg ha külön kibocsátási és külön kihitelezési zálogjogok vannak más és más ingatlanokra bekebelezve, úgy az adós fizetése esetén csak az annak birtokára bekebelezett kihitelezési zálogjog kerülvén törlésre, a visszafizetett földpengők más részére újból nyújtandó kölcsön esetén *ismételten forgalomba hozhatók*, tehát nem okvetlen semmisítendőek meg az első adós visszafizetésekor, mivel az így visszakerült földpengők kibocsátási fedezete törlésre nem került, így nem szűnt meg.

A földpengő forgalomba hozatala nem infláció.

Egyik pénzügyi lap tervezetemet tárgyalva azt az inflatorikus megoldások közé sorolta. Nézzük tehát, hogy vajjon csakugyan *inflációt jelent-e* a földpengő behozatala ?

Nézetem szerint *nem!* Az infláció a pénzügytan szerint annyi, mint pénzfelduzzasztás, vagyis a pénznek oly mértéktelen szaporítása, amelyet sem a termelés, sem a forgalom arányai nem indokolnak. Ily értelemben tehát, midőn

a ma forgalomban lévő aranyfedezetű pengő bankjegy menynyisége egyáltalán nem szaporíttatik, hanem *a belföldi forgalom számára egy pénzpótló eszköz*, a földpengő vezetettik be, úgy pengő inflációról szó sem lehet, mert hiszen a Magyar Nemzeti Bank aranyfedezetű *pengő-bankjegyei* ezzel nemcsak nem szaporodnak, hanem még erősen meg is apadnak.

Éppen úgy nem jelent inflációt a földpengő forgalomba hozatala, mint ahogy nem jelent inflációt az sem, *ha valaki egy váltót ir alá* és azzal eszközöl készpénz helyett fizetést. Ennek a váltónak, mint készpénzt-helyettesítő fizetési eszköznek sem a kiállításával, sem a forgalomba hozatalával éppúgy nem lehet inflációról beszélni, mint ahogy nem okoz inflációt a Magyar Nemzeti Földhitelbank földpengője sem, mert ez is csak pénzt helyettesítő fizetési eszköz (mint a záloglevél vagy a váltó) s mert a Magyar Nemzeti Bank aranyfedezetű pengőjének mennyiségét ezzel nem szaporítjuk.

Inflációról nézetem szerint jogosan *csak a mértéktelen és fedezetlen pénzszaporítás esetén* lehet beszélni, mint ahogy az a háború alatt és után történt nálunk.

Pénn-e a földpengő?

Közgazdasági életünk egyik illusztris tagja azt monddta, hogy a földtallér miután *nem kimondottan pénz*, hanem mint a záloglevél és mint a váltó, csak egy pénzt helyettesítő eszköz, így nem is jelentene inflációt, ha nem lenne annak értéke az aranypengőhöz elválaszthatatlanul fixírozva. Amidőn azonban ez megtörténik és az állam parancsszava mindenkit kötelez, hogy a földpengőt aranypengő értékben elfogadja és amikor a földpengő kölcsönt felvevő birtokos a kötelezvényben is elismerte, hogy minden földpengő felvételével ugyanannyi aranypengő értékkel vált adóssá, akkor ezen kapcsolat folytán a földpengő már aranypengővé változott tulajdonképpen át, s így növeli az aranypengők számát.

Szerény véleményem szerint azonban ez a magyarázat nem fogadható el, mert ugyanígy az aranypengőben kiállított váltó is növelné az aranypengők számát, hiszen annak aláírásával is aranypengővel vált az aláíró adóssá.

A „földpengő” záloglevél vagy váltó bevezetése nem pénzfelduzzasztás, hiszen *a kibocsátható földpengők mennyisége igenis korlátozva van* és semmiesetre sem hozható abból több forgalomba, mint amennyi a kölcsönt igénylő föld-

birtokok kataszteri tiszta jövedelme húszszorosának megfelelő. — Nem más tehát a földpengő kibocsájtása, mint a mai káros defláció és a jövőben a Magyar Nemzeti Bank által pengővédelmi okokból még nagyobb mértékben üzhető deflációs pénzpolitika káros hatásának megszüntetése.

Defláció.

Ne feledjük el ugyanis, hogy nemcsak az infláció káros, de ép oly káros a mai túlságba vitt *defláció* is. A mértéktelen, tehát káros infláció mibenlétét a háború alatt és után tapasztalhattuk. A takarékoskodók a mértéktelen infláció folytán elvesztették vagyonukat, s amit ők elvesztettek, azt az ingatlan tulajdonosok nyerték meg, akik súlyos adósságaikat pár fillérrel fizethették ki.

De nem kevésbé igazságtalan a mai káros defláció sem. Most momentán a tőketulajdonos jár jól és az ingatlan-tulajdonos ízetit azt meg, de ha a mai állapotok tovább fenntartatnak, úgy végeredményben a tőketulajdonos is rosszul fog jární, mert az egész gazdasági élet felborulásával tőkéje is el fog veszni.

A defláció káros hatásai.

Gondoljuk csak meg, hogy ha akkor, amidőn a háború után egy hold földet valaki eladott 10 millió K-ért és ezt az összeget egy évig 20 százalékos kamattal mellett is gyűmölcsöztette, akkor is igen rosszul járt, mert bár tőkéje látszólag 12 millió K-ra gyarapodott is fel és így látszólag 2 millió K-val több pénze is lett, ezen a 12 millió K-án már nem tudott többé egy hold földet vásárolni, hanem legfeljebb Vs holdat. Tehát az illető reálkamatot egyáltalán nem kapott, sőt tőkéje értékének 50 százalékát is elvesztette.

Viszont, ha valaki 1930. november 1-én 1 hold föld értékének akkor megfelelt 800 P-t vett 10 százalékos kamattal mellett kölcsön s így tartozását 1931. november 1-én 880 P-vel fizette vissza, ennek az összegnek visszafizetésére már nem egy, hanem két hold ugyanolyan minőségű földet kellett eladnia.

Ezért *súlyos különösen a birtokososztályra a mai defláció*, mert nagyobbára ezért veszítette el ingatlanai az értékének fele részét és így félárban kénytelen a birtoka egy részét értékesíteni, hogy kamattal és adóterheit fizetni tudja.

A mezőgazdasági termelés katasztrófája.

Oly rettentő vagyontpusztítást visz végbe a földbirtoknál és mezőgazdasági cikkeknél a valuta védelemnek mai „deflációs” gyakorlata, hogy az már nem a mezőgazdaság veszteséges termeléséi, hanem teljes katasztrófáját eredményezi.

A valuta azon örei, akik a deflációs politikát a mezőgazdaság anyagi tönkretétele dacára is folytatni akarják, elmulasztják megmondani, hogy miképpen lehetséges adósságot vagy adóhátralékot számszerűleg változatlan, de az ingatlanok és mezőgazdasági produktumok árainak figyelembe vételével vásárlóképességben megtöbbszöröződött összegben leróni ?

Hiszen ma az egész világ gazdaság azért beteg, mert a pénz vásárlóképessége olyan nagy mértékben emelkedett, hogy az adóssok a kölcsönpenzen kitermelt áruk értékesítésével *csak tört részét tudják tartozásaiknak visszafizetni.*

Egy agrárországban valutavédelem címén olyan deflációs politikát üzni, amely a mezőgazdák egyébként is elviselhetetlen gazdasági helyzetét még katasztrófalissabbá teszi, elméleti szempontból éppoly hibás, mint gyakorlati gazdasági okokból. A mezőgazdaság pusztulása ugyanis maga után vonja a kereskedelem és ipar lassú, de biztos romlását is és egy teljesen leromlott gazdasági helyzet mellett semmiféle elmélet segítségével sem lehet a magyar pengő nemzetközi értékelését változatlanul megtartani.

Irving Fisher, a yalei egyetem közgazdaságtani tanára írja könyvében, hogy az amerikai farmerek az 1920. évben nagyobb jövedelem reményében a két és fél dolláros gabona árak idején földeket vásároltak és azokat jobban felszerelték, részben hitelek igénybevételével is. Ebből semmi baj sem keletkezett volna, ha a pénzügyekben jelentékeny változás nem következett volna be, de defláció következett. A búza ára két és fél dollárról 1 dollárra esett le, annak dacára, hogy a föld lakóinak egy tizede éhínségben szenvedett. A farmerek, akik földet vásároltak, nem tudtak kötelezettségeiknek eleget tenni és nem csak azt a földet veszítették el, amit részben hitelbe vásároltak, hanem azt a pénzt is, amit azokért akkor már kifizettek,

A bankok ezrei kénytelenek voltak a farmok ezreit összevásárolni, de nem jószántukból, hanem mert az volt az egyetlen valami, amit pénzükéért, hitelükért visszakaphat-

tak a farmerektől. És a bankok százával mentek tönkre és tönkremenetelük sok további kereskedelmi és ipariüzemet vitt sírba. Eddig az amerikai tanár története, amely pontosan fedi a magyar viszonyokat is. Az inflációs időben nálunk is az ingatlantulajdonos nyert a hitelező rovására, a mai deflációs időben pedig a hitelező, nálunk végeredményben a külföldi hitelező, húz hasznot a birtokos kárából.

Munkanélküliség.

Ugyanezen tanár könyvéből idézem az alábbi részeket: „az 1919-1925. évek közötti időszakban huszonkét átlamban három lényegtelen kivételtől eltekintve, minden deflációt gazdasági hanyatlás és növekvő munkanélküliség követett. Az 1920-1921. évi defláció Angliában és az Egyesült Államokban munkanélkülivé tette az emberek millióit, a munkanélküliség pedig melegágya a forradalmi mozgalmaknak. Angliában az 1925-1926. évben egy második deflációt folytattak le, hogy az angol fontot a régi, 4.86 dolláros fontsterlingkénti aranyalpra állítsák ismét vissza. Az eredmény munkásmozgalmak és munkanélküliség voltak és ezzel karöltve az angol történelem legnagyobb sztrájkja, amelynek költségét két milliárd dollárra becsülik, tehát oly veszteségre, amely nagyobb, mint a délafrikai háború összes költsége”.

Tehát láthatjuk, hogy nemcsak a káros infláció veszedelmes, de épp oly veszedelmes a mai káros defláció is. Amint a káros inflációnak ellenszere a mérsékelt deflációs törekvés, úgy a mai káros deflációnak gyógyszere akár egy kis mértékű hasznos infláció is lehetne, amely az igazságtalanságokat megszünteti, a pénz és áruk mennyiségét igazságos egyensúlyba hozza, de hangsúlyozom ismételten, hogy a földpengő infláció nélkül hozza meg ugyanezt az eredményt.

A földpengő és aranypengő viszonya.

További kérdés, hogy a földpengő éppen tulerős fundálsága dacára nem *befolyásolná-e kedvezőtlenül* a Magyar Nemzeti Bank aranyfedezetű pengőbankjegyeit?

Nem! Mert a földpengő csak a belső forgalom lebonyolítására szolgálna. Már pedig, ha a belső forgalom számára bármilyen nemű elszámolást létesítünk is, az teljesen *érintetlenül hagyja aranyfedezetű pénzünket*, mint Kóbor-Tamás is írja: „Ha az ország összes termelői és fogyasztói az egymással való elszámolásban akár zsetonokat fogadnak

is el, el tudnak számolni egymással, s a Magyar Nemzeti Bank ezt semmiképen meg nem érzi, hacsak előnyére nem, mert nem kell a szűkre szabott pengőbankjegy mennyiségéből még a belső forgalmat is ellátnia”.

De *külföldi hitelezőink érdekeit sem sértené* a földpengő életrehívása, ez ellen semmiféle jogos kifogást sem emelhetne, mert hiszen a külföldnek teljesen mindegy lehet, hogy mi a belső forgalomban egymással hogyan számolunk el. A külföldet csak az érdekelheti, hogy a hozzákerülő pénz legyen arannyal minél jobban fedezve. Sőt miután a földpengő forgalomba hozatalával egy általánosabb és töképeződést is eredményező gazdasági fellendülés várható, amely a külfölddel szemben fennálló kötelezettségeink teljesítését is a legnagyobb mértékben előmozdítja, a külföldi hitelezők ezt a becsületes és célravezető törekvésünket csak örömmel üdvözölhetik.

Hogyan fizetnők külföldi kölcsöneinket?

A külföldi kölcsönök és azok kamatai természetesen nem volnának a földpengővel fizethetők, mint ahogy azok az aranyfedezetű pengővel sem egyenlíthetők ki. Sőt egyenesen kívánatos lenne, hogy a földpengőt külföldre kivinni még az esetben se lehessen, ha azt a külföld netalán szívesen is fogadná. A földpengőnek ugyanis az a rendeltetése, hogy a gazdatársadalom olcsó 4 százalékos kölcsönhöz jusson, hogy így az eddigi súlyos kamatterhek nagy részétől megszabadulva, gazdálkodását újból rentábilissá tehesse s a gazdákon keresztül az egész magyar közgazdaság oly pénzeszközhöz jusson, amely az országban cirkuláljon s amellyel újból termelni és vállalkozni tudjon s így a tökéletes és biztos fedezetet nyújtó magyar földre támaszkodva az összes termelési ágak egyensúlya és produktivitása helyre álljon és ne csak a küszöbön álló csődöt és teljes gazdasági katasztrófát kerüljük el, hanem a biztosra vehető nagyobb gazdasági fellendülés folytán feltétlenül képződő tőkék felhasználásával pár év múlva külföldi fizetéseinket is újból teljesíthessük.

A földpengő fedezetének mobilitása.

Azt az ellenvetést, hogy a föld *nem eléggé mobil* fedezete a földpengőnek, mert a földpengőt földre beváltani nehéz és így azt a pengő külföldi birtokosa földre kicserélni akármikor nem tudja, *komolytalannak tartom.*

Ugyanis a földpengőt rövid úton, akármikor ötletszerűen földre beváltani ép úgy nem lehet, mint ahogy az aranypengőt meg egyáltalán nem lehet ugyanígy aranyra beváltani. A két beváltási lehetőség között azonban még mindig megvan az a nagy különbség a földpengő javára, hogy ha a földpengő-kölcsönt a 10 éves kölcsönidő lejártakor valamely adós vissza nem fizetné, úgy a földpengő a törvényes peres-úton végeredményben a földre is becserélésre kerülhet. Hogy a külföldi hitelező a földpengőket magyar földre átcserélhesse, az egyáltalán nem kívánatos, de nem is szükséges, mert hiszen a földpengő, mint sokszor hangoztattam, csak belföldi fizetési eszköz volna. Azonban a földnek, mint fedezetnek meg van az a nagy előnye, még az arany felett is, hogy a legbiztosabb fedezetet képezheti, mert elpusztíthatatlan, megsemmisíthetetlen és soha ki sem sikkolhatik a fizetési eszközünk fedezete alól. De ha a föld, mint valóságos pénznek fedezete még mindig kifogásoltatnék, gondoljunk ismét arra, hogy a földpengő tulajdonképpen egy *bekebelezett váltó, egy kamatmentes záloglevél, egy pénzt helyettesítő fizetési eszköz*, annak pedig a föld a legkitűnőbb és legszokottabb fedezete. Arra a kifogásra, hogy a föld értéke változhat, csak annyit vagyok bátor megjegyezni, hogy az arany 1920-ban a háború előtti értékének 60 százalékát veszítette el, ma pedig 50 százalék értékemelkedést produkált.

Van-e más megoldás?

De kérdezem, helyes volna-e csak azért, mert a klaszszikus közgazdászok szerint a föld a pénzeszközöknek nem eléggé mobil és likvid fedezete és nekünk pedig sem más, sem *mobillabb fedezetünk nincsen*, akár fedezetlen bankjegy kibocsájtást csinálni, akár pedig bevárni azt a szörnyűséges és teljes gazdasági katasztrófát, amely ha miísem teszünk, úgy gyorsvonati sebességgel közeledik felénk és 5—6 hónap múlva már feltétlenül elsöpör ebben az országban minden, azelőtt komoly értéket és néhány szerencsés nagytőkés kivételével mindenkit *koldusbotra juttat*.

Igaz, hogy nekünk tőke kellene igen sok, de az nincsen, sőt a mai állapotunkban, midőn minden termelés szünetel s a gazda a kamatokban és adókban fizeti el az öröklött birtokát, ha semmit sem teszünk, úgy elpusztulhatunk hősi halottként a gazdasági élet mezején is, de ez a „hősi-halál” *tőkeképződéshez még mindig nem fog vezetni*. Ha

azonban bevezetjük a fentiek szerint a földpengőt és ennek létesítésével kapcsolatban a teljesen feleslegessé váló és túlságba vitt adósvédelmi intézkedéseket töröljük, úgy meg fog szünni azonnal a mai hitel és bizalmi krízis, a földpengő cirkulálni fog gazdasági életünk vérkeringésében és el fogja tudni hajtani belső gazdasági életünk gépezetét a legszebben s a gyárak zakatolása, a termelés és munka verjéte közben *részben tőkété fog alakulni*.

Lehet, hogy az effektív áruforgalmi szükséglet lebonyolítására a forgalomba hozni szándékolt 800 millió földpengő helyett esetleg netalán valamivel kevesebb pénzeszköz, talán 700 millió pengő is elegendő lenne s így a 800 millió pengővel egy kisebb, kb. 100 millió pengő összeg erejéig a hitelszükséglet is finanszírozásra kerülne, azonban ez nem olyan nagy többlet, amely miatt már jogosultan kiálthatnánk inflációt. Nekünk nem csak a pénzünk kevés, hanem a tőkénk a legkevesebb, azonban éppen *a földpengőben látom azt az arany és tőkegyárat*, amely részünkre tőkét is termelni fog és tud oly módon, hogy annak bősége és olcsósága serkentője lesz a vállalkozásnak, a munkának és termelésnek, éltetője a forgalomnak és így oly egészséges gazdasági fellendülést idéz elő, mely a javak azon tömegét termeli, amelyeknek külföldi okos elhelyezésével arany-értékű valutához és tőkéhez jutunk.

Ezzel a megoldással *nem károsodhatnak a hitelezők sem*, mert eltekintve attól, hogy az aranypengő kreálásával és fenntartásával minden hitelező érdeke kellően megvédelmezett már is, a földpengőben legértékállóbb pénzhez jutnánk, s így semmi sem indokolhatja, hogy tovább értéktelenedjenek az ingatlanok, hogy tovább is megfosztassanak a munka lehetőségeitől a becsületesen dolgozni akarók, hogy az árverési dobszót csak erőszakos és túlságba vitt adósvédelmi intézkedésekkel, s a pénzügyi áldozatul dobásával kellessen elnémítani. Sőt a hitelezők érdekeinek védelmét éppen abban látom, hogy a földpengő behozatalával gyakorlatilag is megvalósítható volna az eddig csak papirosan létező „aranypengő”.

A mai pengő csak a külföldi forgalom lebonyolítására szolgáljon!

Sőt tekintettel arra, hogy a Magyar Nemzeti Bank

mai pengőbankjegye csak a külföldi forgalom számára marad forgalomban, tehát annak állománya jelentékenyen tovább apasztható lenne, mai aranyfedezete percentuálisan erősen megnövekedne, s ez által vissza szerezhetné a pengő korábbi nemzetközi értékét, anélkül, hogy ezért külön áldozatokat kellene hoznunk.

Elesik az a kifogás is, hogy Gresham törvénye szerint, *ha kétféle pénz van az országban forgalomban*, úgy a rosszabb kiszorítja az értékeesebbet, mert hiszen nálunk e terv szerint csupán a földpengő kerülne belső forgalomba.

A földfedezetű belső fizetési eszköz helyett, a kitűnően és biztosan fundált földpengő helyett *államjegyeknek*, tehát tisztán jogparancson és nem anyag-értéken nyugvó fizetési eszköznek a kibocsájtása helytelen lenne.

Eltekintve ugyanis attól, hogy a korona-romlás és a hadi-kölcsönök értéktelenedése folytán bekövetkezett nagy károsodások miatt ma egy ily államjegy-kibocsájtást az ország népe bizalmatlansággal fogadna, az államjegyek kibocsájtásával *a kamatterhek egyáltalán nem csökkennének* és így legfeljebb csak annyit eredményeznének, hogy a 12 százalékos kamatok mellett apróbb hitelek ismét folyósításra kerülhetnének és így több foglalkozási ág, főleg a gazdák eladósodási folyamata tovább folytatódhatna a nagyon rövid idő alatt bekövetkező teljes összeomlásukig.

A gazdák részére csak egy oly földteherrendezés jelent komoly segítséget és megmentést, amely egyben 4-5 százalékos kölcsönökhöz juttatja őket, a mi jelen „földpengő” tervzetem keresztülvitelével meg is valósulhatna.

De ezerszer jobb megoldás lenne a földpengő bevezetése a mai állapotok fenntartásánál is, mert ez utóbbi a földpengő bevezetése nélkül pár hó alatt végromlást hozna.

A földpengő értéke.

Minden, a Magyar Nemzeti Földhitelbank által kibocsájtott földpengő el volna látva ezen vagy hasonló értelmű *felírással*: „Egy földpengő egyenlő értékű egy aranypengővel”. „A magyar állam és az annak ellenőrzése alatt álló Magyar Nemzeti Földhitelbank szavatol azért, hogy ezen földpengő fedezetét magyarországi földbirtokokra bekebelezett, a kataszteri tiszta jövedelem húszszoros összegét, tehát a bankszerű értéknek legfeljebb egyharmadát kitevő első helyi zálogjog képezi”.

A földpengők 5, 10, 20, 50, 100 és 1000 pengős cím-

letekben kerülhetnének kibocsájtásra, ami megfelelné ugyanannyi aranypengő értéknek.

Természetesen mindezek csak nagy körvonalakban tartalmazzák az elgondolásom szerinti megoldást, az apróbb részletkérdéseknek, valamint a jogi vonatkozású részeknek leírását itt most mellőztem.

A kölcsönnyújtás feltételei.

Lehetne természetesen arról is szó, hogy a gazdák a Magyar Nemzeti Földhitelbanktól 10 éves 4 százalékos kölcsönök helyett legalább *30 éves törlesztéses kölcsönt kapjanak*, amikor is a 4 százalékos kamat-alapon kalkulált évi annuitás 5.7 százalék lenne és így tartozásuk 30 év alatt teljesen megszűnne. Ez esetben természetesen a földpengő bankjegyek is 30 év alatt, fokozatosan, a törlesztési hányad arányában vonatnának ki a forgalomból. Ez esetben a Magyar Nemzeti Földhitelbank az első évtől a 29-ik évig bezárólag szolgáltatathatna az államnak évi 10,000.000 pengőt s ha ezenfelül az osztalékot és minden kiadást levonunk, a 30-ik év végén, a részvények vagy üzletrészek névértékben való visszaváltása után is még kb. 400,000.000 pengő maradna feleslegként az állam rendelkezésére.

Az ezen számítás helyességét igazoló levezetést itt csak a helyszűke miatt mellőzöm.

Lehetséges volna 20 éves törlesztéses kölcsönök folyósítása is, mikor 7.22 százalék, 25 éves ily kölcsönöknél pedig 6'30 százalék lehetne az évi annuitás.

Végül lehetne arról is szó, hogy a legnagyobb kataszteri tisztajövedelem esetén is a katasztrális holdanként folyósítható kölcsön *200 földpengőt, illetve aranypengőt ne haladjon meg*, vagy, hogy a tehermentes földbirtokosok a kataszteri tisztajövedelem húszszorosa helyett csupán annak tízszeres összegének megfelelő kölcsönt kapjanak, amely esetben 800 millió helyett csupán 620 millió földpengő kerülhetne kibocsájtásra, ami alig 40 millió pengővel haladna csak meg a Magyar Nemzeti Bank 1928. évi október hó 31-iki bankjegyforgalmát, amikor pedig senkinek sem jutott eszébe inflációt kiáltani.

IV. A földpengő kibocsátásának hatásai.

Ha e tervezetet megvalósítjuk, úgy a gazdasági viszonyok tekintetében egyelőre legalább is belföldi vonatkozásban igen *előnyös és gyors változások* következnenek be. Mindenekelőtt a földbirtokosok, gazdák, iparosok és kereskedők most sorozatos és minden nap sűrűbb anyagi összeomlása megszűnne, újból és pedig a súlyos kamatterhektől szabadulva, most már olcsón tudnának termelni.

A földbirtokok megmentése.

A tehermentes földbirtokok nagy mértékben vennék igénybe a 4 százalékos kölcsönt. Ezek eddig csak a közterheket tudták keservesen kiizzadni és pusztá életüket fenntartani, míg így megfelelő olcsó forgótőkéhez jutnának, s így gazdaságuk üzemét rentábilissá tehetnék és ruházkodásra, tatarozásra és gazdasági felszerelésük felújítására is módot találnának.

A már megterhelt birtokosok is örömet cserélnék fel az első helyi 9-12 százalékos mai kölcsöneiket ily 4-5 százalékos kölcsönökre, mi által évi 5-8 százalékos kamatot takarítanának meg, s így az adó és kamatterhek mellett a maguk megélhetésére is maradna birtokaik jövedelméből, s így részükre ezen földteherrendezés valósággal életmentő volna.

Bekövetkezne a földek iránti nagyobb kereslet és azok forgalmi értékének lényegesebb, az igazi értékét megközelítő határig való javulása.

Példaképen nézzük egy 500 kat. holdas birtokos helyzetét, kinek a birtoka még a múlt évben is 400.000 P értéket képviselt, s ami 200.000 P-vel 50 százalékgig volt terhelve.

Az ily birtok értéke a múlt évi 400.000 P-ről 200.000 P-re esett máig le, s így a megmaradt 200.000 P adósság már 100 százalékos megterhelést jelent, vagyis az illető birtokos talán önhibáján kívül ugyan, de teljesen vagyontalanná vált, — tönkrement.

Évi kamatterhe 24.000 P, amivel szemben egész birtoka legfeljebb holdankint 250 kg., összesen tehát 1250 mázsa buzaértéket, a búza mázsáját pedig à 15 P számítva, 18.750 P évi hozadékot eredményezne tisztán az adókon és közterheken felül, ha birtoka tehermentes lenne. így azonban az évi 24.000 P kamatteher a birtok egész tiszta hozadékát 5250 P-vel meghaladja, annak viselésére a birtokos képtelen, s a mellett még saját megélhetésére sincs fedezete.

Ha már most az ilyen birtokos 100.000 P 4 százalékos I. helyi kölcsönhöz jut, úgy évi kamatterhe az eddigi 24.000 P-ről legalább 16.000 P-re lepad még az esetben is, ha a többi tartozása után netán változatlanul 12 százalékos kamatot kellene is fizetnie. Ezen 16.000 P kamatfizetést már inkább teljesítheti, mert hiszen a mellett most már 2750 P-je saját megélhetésére is jut.

De a földpengő bevezetése nyomán keletkező élénkebb földkereslet, olcsóbb termelési lehetőség és biztosan meginduló lassú tőkeképződés miatt is beálló földár-emelkedések folytán módjában lesz birtokából $\frac{1}{3}$ -ad részt, tehát 166 kat. holdat ismét múlt évi 800 P-ös árban 132.800 P-ért eladni, amiből 100.000 P másodhelyi kölcsönét teljesen kifizetheti és az I. helyi 100.000 P kölcsönből is az aránylagos cca. Ve-ad részt, 32.800 P-t letörlesztheti. — így csak 334 hold földje marad ugyan, de azt már csupán 67.200 P 4 százalékos kölcsön fogja terhelni.

A fenti 250 kg. búzaérték hozadék alapon (15 P búza ár mellett) most már évi tisztajövedelme 12.525 P lesz, amelyet mindössze 2,688 P kamatteher apaszt le 9837 P-re, amely jövedelem maradványból már megélhetését fedezi, és 334 h. területű, 267.200 P értékű birtoka lesz 67.200 P olcsó kamatú kölcsönrel terhelve, tehát a mai teljes vagyontalansága helyett 200.000 P nettó vagyonnal fog újból bírni.

Az ipar és kereskedelem fellendülése.

A 4 százalékos kölcsönt felvevő birtokosoktól a földpengő az *ipar és kereskedelemhez is* átáramlana, s így ezen foglalkozási ágakra is jobb napok derülnének. Minden téren nagyobbodna az üzleti forgalom, a gazdák produktumainak eladási és export lehetőségei is megjavulnának.

Kamatleszállítás.

További következmény lenne a meginduló tőkekép-

ződés folytán az összes *kamatterheknek* minden erőszakos és igazságtalan beavatkozás nélküli, lassú, természetes lecsökkenése,

A vidéki pénzüzetek az eddigi drága kölcsönök egy részének feltétlen bekövetkező visszafizetése folytán tehermentesülnének, visszleszámitolási terheik tekintélyes részét letörleszthetnék, a legnagyobb mértékben mobilokká válnának, a meginduló tőkeképződés folytán a betétképződés is újból megkezdődne, s így szívesen folyósítanának a Magyar Nemzeti Földhitelbank 4 százalékos kölcsöne után II. helyi kölcsönöket is, mert az L helyi kiskamatu kölcsön adósaik teljesítő képességét nem merítené ki. Szívesen folyósítanának ház-ingatlanokra is kölcsönöket, miáltal az építkezések megindulnának és a munkanélküliség csökkenne.

Az államháztartás helyzetének javulása.

Természetszerűleg mindezek mellett az *állami bevételek fokozódnának*, az adók és közpénzek gyorsabban folynának be, mert hiszen a kölcsön folyósításakor is minden adóhátralék az államkincstár javára levonható lenne, s így ezen akció nyomán, amely semmiesetre sem járna aranyfedezetű pengő pénzünk megrontásával, minden téren általános javulás indulna meg és az államháztartás is rendbe jöhetne, a gazdasági élet súlyosabb megterheltetése nélkül.

A Magyar Nemzeti Földhitel Bank *betéteket egyáltalán nem fogadna el, visszleszámitolási hiteleket nem nyújtana*, hanem kizárólag csak földbirtokokra történt zálogjog bekebelezéseken alapuló zálogjoga alapján földpengő kölcsönök nyújtásával foglalkozna a fenti keretekben.

Kívánatos lenne természetesen a legintenzívebb állami ellenőrzés e célra létesítendő külön szervezettel, másrészt a Magyar Nemzeti Földhitel Bank minden illeték és adómentességben való részesítése, az esetleges behajtási perekben egészen kivételes kedvezményekkel és biztonsági intézkedésekkel leendő támogatása.

Mentsük meg magunkat!

Tudom, hogy gazdasági válságunk ilyképeni megoldásának még mindig vannak ellenzői, de bizonyosan tudom azt is, hogy ezerszer nagyobb az ezért lelkesülők tábora s hogy gazdasági helyzetünket végeredményben mégis *csak*

ily módon leszünk kénytelenek megoldani, mert más elképzelhető megoldási lehetőség nincsen.

Lehetetlen helyzet az, hogy van töméntelen búzáink és állatunk és az emberek ezrei mégis éheznek, van építési anyagunk és feldolgozásra váró nyersanyagunk, de a munkások mégsem tudnak munkához jutni s így országos inszégakció keretében népkonyhák felállításával kell az éhezőket és munkanélkülieket a szégyenletes elpusztulástól megmenteni. Van áldott jó és biztosan termő magyar földünk és vannak termelni tudó kitűnő gazdáink, akik azonban nap-nap mellett mennek tönkre, akiknek hajléktalanná és földönfutóvá válását csak jogi szempontból helyt nem álló, hitel szempontjából veszedelmes, közdazdasági szempontból pedig egyenesen végzetes intézkedésekkel tudjuk halasztgatni ; vannak kitűnő kereskedőink, iparosaink és pénzintézeteink, akiket a gazdák magukkal rántanak a pusztulásba, van egyetemet végzett munkaképes és dolgozni vágyó fiatalságunk és a szellemi munkások tömege, akik állás nélkül kínlódnak s mindez nagyobbára azért, mert ma egész belső gazdasági életünk is a külföldi tőke szeszélyétől függ és ezen megalázó függésen és ennek nyomán bekövetkezett nyomorúságos állapotokon nem akarunk segíteni, akkor midőn ezen tervzet megvalósításával arra igenis módunk van.

Adja Isten, hogy ha nincs aranyunk és nincsen tőkénk, úgy váltsa meg ezt az országot annak egyetlen kincse, a *magyar föld*, amely ezer éven át még az életet jelentette nekünk s amelynek mindhalálíg hűségese szerelmese marad minden magyar !

